

FOSEN NATURVERNFORENING

Adr. : Ytre Ringvei 32, 7100 Rissa Tlf. : 73851430

- foreningen for et bredt, helhetlig og aktivt naturvern på Fosen-

Vår ref.:R.12.1mø

Deres ref.:

Dato: 05.12.17

**NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENTET
POSTBOKS 8090, DEP.,
0032 OSLO**

Nytt forslag om laksevekst – Merknader.

Fiskeri- og næringsdepartementet har fremmet forslag om ny vekst i oppdrettsnæringa og laget utkast til ny forskrift. Økningen baseres på et tidligere bestemt «trafikklyssystem» der kysten er delt i 13 produksjonsområder, som igjen er inndelt i områder med henholdsvis akseptable, moderate og uakseptable lakselusnivåer med dertil påvirkning på villaks.

Regjeringen har foretatt inndelingen på bakgrunn av risikovurdering av et ekspertutvalg og en styringsgruppe. Området svenskegrense til Jæren, og området Nord- Trøndelag med Bindal til Øst- Finnmark, er i grønn sone og får mulighet til 2% økning på eksisterende konsesjoner. Men senere vil det komme forslag om en mulighet for opptil 6% vekst som tildeles ved auksjon. Området Karmøy til Stadt er plassert i rød sone og får ikke øke konsesjonene. Området Ryfylke, Nordmøre og Sør- Trøndelag plasseres i gul sone med avventende status.

Uavhengig av farge på produksjonsområder kan en i gitte tilfelle få øke med 6% etter en unntaksregel – det forutsettes her dokumentasjon på at lakseluslarver ikke slippes ut i frie vannmasser eller svært lave tall voksne hunnslus (færre enn 0,1 pr. fisk ved alle tellinger i perioden 1/4 - 30/9, eventuelt kan gjennomsnittsberegning brukes) og bare en gang med medikamentell lusebehandling.

Det skal innbetales avgift til havbruksfondet (80%) og av dette tilfaller 87,5% kommuner og 12,5% fylkeskommuner Økt kapasitet skjer mot et vederlag på 120 000 kr pr tonn.

Våre merknader er følgende:

1. Produksjonsområder inndelt etter trafikklyssystemet baseres på for snevert grunnlag når bare lakselus oppgis som indikator. Det er en rekke andre relevante indikatorer som bør være med. Oppdrett utgjør en ikke ubetydelig negativ påvirkning på annen bruk av området (fritidsfiske, yrkesfiske), friluftsliv, kulturmiljøer, sjørret, taeskoger, rekebestander, fuglearter med til dels stor forvaltningsinteresse, gyteområder, landskap osv. En ekspertgruppe fra Havforskningsinstituttet laget en risikovurdering av norske oppdrettsanlegg i 2013 der de konkluderte med at det medførte høy risiko for dødelighet i sjørretbestanden fra Hardanger til Nordland. Det ble avdekket at fangstene av sjørret på Vestlandet og i Midt- Norge hadde sunket til bare ¼, og fangstrestriksjoner ble også innført. Noe kan skyldes klima, men mye skyldes lakselus. Sjørreten er mottakelig for lakselus gjennom hele året. Dette utfordrer de nasjonale mål om levedyktige bestander av bl.a. sjørret. Dette er også grunnen til at det må innføres trafikklysinndeling etter flere indikatorer. Sjørretnivåer må være en av flere indikatorer.

2. I forhold til at sjøørret er mottakelig hele året synes det klart at lusetellingsperioden bør utvides til å gjelde hele året, jfr. unntaksregelen, §12 pkt. b,1. 1.
3. Gjennomsnittsberegning etter unntaksregelen (§12 pkt.b.1,2.) bør strykes da en frykter at mengden av frie luseegg og luselarver i vannmassene til tider vil utgjøre en for stor risiko for utvandrende laksesmolt og sjøørret.
4. Ved å øke lakseproduksjonen i grønne områder, og etter unntaksregelen i alle områder, vil en få en økning av risikoen for lakselusindusert dødelighet på høyde med de nåværende gule og røde områder, dvs. ca. 30% risiko for at utvandrende laksesmolt dør pga. lus. Innsiget av laks er allerede halvert i forhold til 1985. En må da forvente seg at stadig mindre villaks kommer tilbake. Dette er i strid med Naturmangfoldlovens prinsipper. Økning i produksjonen av oppdrettsfisk er beregnet til ca. 24 000 tonn (3%) ved det nye systemet. Selv om mengden lakselus holdes lavt pr. oppdrettsfisk, vil luseproduksjonen bli høyere når oppdrettsvolumet øker.
5. Oppdrettsavgift til kommunene og fylkeskommunene vil føre til habilitetsproblemer når konsesjoner skal vurderes. Det kan være i strid med Forvaltningsloven slik at vedtak kan bli ugyldige. Dette er også en grunn til at nye regler må på plass for å få med flere indikatorer som nevnt ovenfor. En kommunes kystlinje kan inndeles slik at bare en viss prosent kan benyttes til oppdrett. Dette vil være med å styrke de andre interessene som ikke så lett blir tatt med i vurderingene. Her vil områdets sårbarhet være avgjørende for hvor mye oppdrett som tolereres. I kommuner med viktige laksevassdrag og laksefjorder vil det være nødvendig strengere krav, for eksempel ved nasjonale vassdrag og fjorder.
6. De indirekte virkningene av økt lakseproduksjon er ikke nevnt. En tenker her på at flere vassdrag må bygges ut for å skaffe mer settefisk. Dette medfører tap av mer biologisk mangfold og redusert landskapsbilde når fossene blir lagt i rør.
7. Forskriften åpner for at fylkeskommunen skal behandle søknader om kapasitetsøkning og skal gjøre positivt vedtak. Fiskeridirektoratet er klageorgan. Verken Mattilsynet eller fylkesmannen skal uttale seg. Dette må omgjøres slik at en får en mer åpen, demokratisk saksgang i tråd med Forvaltningslovens bestemmelser om bl.a. tilstrekkelig utredning. For søknader om kapasitetsøkning uavhengig av miljøstatus er det i forskriften foreslått at Mattilsynet skal uttale seg. Vi mener at også fylkesmannen må inn i bildet her. Det vil i de fleste tilfelle være en rekke andre påvirkningsfaktorer enn bare lakselus.
8. Forskriften er hjemlet i bl.a. Lov om akvakultur av 2005, men ved å utvide lakseproduksjonen vil sannsynligheten for å få bare røde områder øke, og dette kan være i strid med akvakulturlovens formålsparagraf om bærekraftig utvikling. Videre kan det være i strid med lovens regler om miljømessig forsvarlighet, vernetiltak, andre interesser i området, hensyn til farvann og vassdrag. Til slutt må nevnes at det kan være i strid med prinsippene i Naturmangfoldloven om bærekraftig utvikling, føre-var-prinsippet og samlet belastning.
9. En frykter videre at forskriften åpner for langt mer ikke- medikamentell behandling, og det kan for så vidt være bra, men det åpner da for mer bruk av leppefisk, spyling av fisk mv., og dette er også kontroversielle metoder som utfordrer dyrevelferden og

dyrevernet. Dødeligheten blant leppefisk kan være 100% og den normale dødeligheten hos laksen kan øke fra ca. 20% til en god del mer. Vi foreslår derfor at det ved eventuell kapasitetsøkning, som foreslått, opprettes et overvåkningsprogram for dyrevelferd for leppefisk og oppdrettslaks der eksakte akseptable grensenivåer fastsettes for skade og dødelighet.

10. Det er viktig at lusetellinger utføres av uavhengig organ, og at det foretas uanmeldt.

Konklusjonen vår blir at en videre økning i laksenæringen må avvente og at andre indikatorer enn bare lakselus må vurderes i denne sammenheng. Det må innføres klare kjøreregler for hvor mye av kystlinjen en kommune kan bruke til oppdrett. Ikke minst er dette viktig hvis kommunene nå blir mer inhabile ved at produksjonsavgift skal tildeles både kommuner og fylkeskommuner. En økning kan være i strid med Akvakulturloven og Naturmangfoldloven. Innsiget av laks til norske elver er halvert fra 1 million fisk i 1985 til 500 000 i 2005 der det nå har stabilisert seg. For en stor del skyldes denne nedgangen veksten i oppdrettsnæringen. For sjørret er tilstanden vesentlig verre. Det er derfor nødvendig å avvente videre vekst i oppdrettsnæringen.

Med hilsen
Fosen Naturvernforening

Magnar Østerås